ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АКЦИЯ, ЕҢБЕК ӘРЕКЕТІ

Тақырыбы:

«Таза балабақша – таза орта»

Бағыты: Балаларға балабақша аумағын таза ұстау, заттарды ұқыпты пайдалану және табиғатқа қамқорлық жасау туралы түсінік қалыптастыру

Тұжырымдамасы: «Таза Қазақстан»

Өткізу түрі: экологиялық акция, еңбек әрекеті

Мерзімі: 2026 жылғы қыркүйек

Қатысушылар: кіші, ортаңғы, ересек, мектепалды топ тәрбиеленушілері, барлық топ педагогтері

Жауаптылар: әдіскер, барлық топ тәрбиешілері

Мақсаты

Балалардың қоршаған орта тазалығына жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру, балабақша аумағын таза ұстауға, заттарды ұқыпты пайдалануға және табиғатқа қамқорлық жасауға тәрбиелеу.

Балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес қарапайым еңбек әрекеттеріне қатыстыру арқылы тазалық, ұқыптылық, жауапкершілік, қамқорлық және бірлесіп әрекет ету дағдыларын қалыптастыру.

Міндеттері

1. Балаларға **«таза орта», «табиғатқа қамқорлық», «ұқыптылық»** ұғымдарын қарапайым тілмен түсіндіру.
2. Балабақша аумағын таза ұстаудың маңызын көрсету.
3. Қоқысты белгіленген орынға тастау әдетін қалыптастыру.
4. Ойынщықтар мен балабақшадағы заттарды ұқыпты пайдалануға үйрету.
5. Өсімдіктерге, ағаштарға, гүлдерге қамқорлық жасауға тәрбиелеу.
6. Балаларды жас ерекшеліктеріне сай қарапайым еңбек әрекеттеріне қатыстыру.
7. Бірлесіп жұмыс жасау, бір-біріне көмектесу дағдыларын дамыту.
8. Балалардың табиғатқа деген жағымды эмоционалдық қарым-қатынасын қалыптастыру.
9. Экологиялық мәдениетті күнделікті өмірдегі қарапайым әрекеттер арқылы бекіту.
10. Балаларға тазалықты сақтау тек акция кезінде емес, **күнделікті әдет болуы керектігін** түсіндіру.

Қажетті құралдар

- қолғаптар;
- шағын шелектер;
- сыпырғыштар;
- қоқыс жинауға арналған арнайы құралдар;
- су құятын шағын ыдыстар;
- су бүріккіштер;
- өсімдікке арналған шағын құралдар;
- қоқыс жәшіктері;
- «Таза ауда» белгілері;
- табиғат суреттері;
- қоқыс түрлерінің суреттері;
- түрлі түсті пакеттер немесе себеттер;
- «Таза балабақша» жазуы;
- рефлексияға арналған жапырақшалар.

Ескерту: еңбек құралдары балалардың жасына сәйкес және қауіпсіз болуы керек. Өткір, ауыр немесе жарақат келтіруі мүмкін құралдар балаларға берілмейді.

Scanned with CamScanner

I. Ұйымдастыру кезеңі

Барлық топтар өз топтарында қысқаша әңгімеден кейін балабақша аумағына шығады.

Тәрбиеші балаларды акцияның мақсатымен таныстырады.

Тәрбиешінің кіріспе сөзі:

«Балалар, бүгін біз ерекше жақсы іс жасау үшін жиналдық. Біздің балабақшамыз – бәрімізге ортақ үйіміз. Біз осы жерде ойнаймыз, білім аламыз, достарымызбен уақыт өткіземіз.

Өз үйімізді таза ұстайтынымыз сияқты, балабақшамызды да таза ұстауымыз керек.

Табиғат та біздің қамқорлығымызды қажет етеді. Ағаштар, гүлдер, шөптер, құстар мен жәндіктер – бәрі табиғаттың бір бөлігі.

Бүгін біз «Таза балабақша – таза орта» акциясына қатысып, балабақшамызды таза әрі әдемі ұстауға өз үлесімізді қосамыз.»

II. «Таза ма, лас па?» әңгімелесу

Балаларға балабақша аумағының және табиғаттың әртүрлі жағдайлары бейнеленген суреттер көрсетіледі.

Мысалы:

- таза аула
- қоқыс шашылған аула
- гүлзар
- сынған бұтақтар
- қоқыс жәшігі
- таза су
- жерде жатқан бөтелке

Балалар суреттерді қарап, қай жерде тазалық сақталғанын анықтайды.

Сұрақтар:

- Қай сурет саған ұнады?
- Неліктен таза аула әдемі көрінеді?
- Қоқысты қай жерге тастау керек?
- Гүлдерді жұлуға бола ма?
- Ағаштың бұтағын сындыру дұрыс па?
- Балабақшаны таза ұстау үшін біз не істей аламыз?

III. «Таза балабақшаға кім көмектеседі?»

Балаларға қарапайым жағдаяттар ұсынылады.

1-жағдаят

«Сен аулада жерде жатқан қағазды көрдің. Не істейсің?»

Балалардың жауабы:

«Қағазды көтеріп, қоқыс жәшігіне саламын.»

2-жағдаят

«Досың ойыншығын ойнап болған соң жерде қалдырды.»

«Ойыншығын орнына жинауға көмектесемін.»

3-жағдаят

«Гүлдің топырағы құрғап қалыпты.»

«Тәрбиешіге айтып, гүлге күтім жасауға көмектесемін.»

IV. Экологиялық акция «Таза аула»

Негізгі еңбек әрекеті

Балалар тәрбиешінің жетекшілігімен балабақша аумағында қарапайым тазалық жұмыстарына қатысады.

Балалардың жас ерекшеліктеріне қарай:

Кіші топ:

Scanned with CamScanner

- ойыншықтарды орнына жинау;
- аулалағы ірі, қауіпсіз заттарды тәрбиешімен бірге жинау;
- өсімдіктерді бақылау;
- гүлдерге су құюға қатысу.

Ортаңғы топ:

- жеңіл заттарды жинау;
- құлаған жапырақтарды себетке жинау;
- ойын алаңындағы заттарды реттеу;
- гүлдерге су құю.

Ересек топ:

- жапырақтарды жинау;
- алаңдағы ұсақ қоқыстарды арнайы қолғаппен жинау;
- ойын құралдарын ретке келтіру;
- гүлзарға күтім жасауға көмектесу.

Мектепалды топ:

- аумақты тазалау жұмыстарына белсенді қатысу;
- қоқысты ажырату;
- жапырақтарды жинау;
- гүлзарды реттеу;
- тазалық аймағын бақылау;
- «Таза аула» ережелерін басқа балаларға түсіндіру.

V. «Әр заттың өз орны бар»

Мақсаты: балаларды заттарды ұқыпты пайдалануға және орнына қоюға үйрету.

Тәрбиеші балалармен бірге ойын алаңын аралайды.

Балалар:

- доптың;
- текшенің;
- құыршақтың;
- көліктің;
- кітаптың;
- құрылыс материалдарының

өз орны бар екенін анықтайды.

Ойын:

Тәрбиеші бірнеше затты әдейі әр жерге орналастырады.

Балалар:

«Бұл зат қай жерде тұруы керек?»

деген сұраққа жауап беріп, затты орнына қояды.

Қорытынды:

«Затты ұқыпты пайдалансаң – ол ұзақ қызмет етеді.»

VI. «Қоқысты өз орнына сал»

Мақсаты: қоқысты белгіленген орынға тастау әдетін қалыптастыру.

Балаларға қағаз, пластик бөтелке, жапырақ сияқты заттардың суреттері көрсетіледі.

Педагог:

«Мұны қайда саламыз?»

деп сұрайды.

Балалар қоқыс жәшігін көрсетеді.

Мектепалды және ересек топтарда қоқысты **қағаз, пластик, табиғи қалдық** ретінде ажыратуға арналған қарапайым тапсырма ұйымдастыруға болады.

VII. Қимылды ойын «Қоқысты жина»

Scanned with CamScanner

Балалар екі топқа бөлінеді.

Белгіленген аумаққа қауіпсіз, таза қағаз қиындылары немесе арнайы дайындалған макеттер орналастырылады.

Белгі бойынша балалар оларды жинап, себетке салады.

Ереже:

- бір-бірін итермейді;
- жүгіргенде арақашықтық сақтайды;
- белгісіз немесе қауіпті заттарды ұстамайды;
- тек тәрбиеші көрсеткен заттарды жинайды.

Мақсаты:

Балаларға тазалықты сақтау әрекетін ойын арқылы бекіту.

VIII. «Гүлге қамқор болайық»

Мақсаты: өсімдіктерге қамқорлық жасау сезімін қалыптастыру.

Тәрбиеші балаларға гүлдерді көрсетіп:

- Гүлге не қажет?
- Гүлді қалай күтеміз?
- Оны жұлуға бола ма?
- Жапырағын сындыруға бола ма?
- Гүлге су не үшін керек?

деген сұрақтар қояды.

Балалар тәрбиешінің бақылауымен гүлдерге су құюға қатысады.

Тәрбиелік ой:

«Гүлді жұлмаймыз, оны тамашалаймыз және күтеміз.»

IX. «Ағашқа қамқорлық»

Балалар балабақша ауласындағы ағаштарды бақылайды.

Тәрбиеші:

«Ағаштарға біз қалай көмектесе аламыз?»

деп сұрайды.

Балалардың жауаптары:

- ағаштың бұтағын сындырмау;
- қабығын тырнамау;
- айналасын таза ұстау;
- қоқыс тастамау;
- өсімдікті таптамау.

Балалар ағаштарды бақылап, олардың жапырақтарының түсін, көлемін, пішінін сипаттайды.

X. Экологиялық ойын «Табиғатқа не пайдалы?»

Тәрбиеші әрекетті атайды.

Балалар дұрыс әрекет болса **қол шапалақтайды**, дұрыс емес болса **қолдарын айқастырады.**

- Гүлге су құю. ✿
- Ағаштың бұтағын сындыру. ✗
- Қоқысты жәшікке салу. ✓
- Жерге қоқыс тастау. ✗
- Құстарға қамқор болу. ❦
- Гүлді жұлу. ✗
- Ойыншықты орнына қою. ✓
- Өсімдікті таптау. ✗

Scanned with CamScanner

- Ауланы таза ұстау. ✅

XI. «Табиғатқа жылы сөз»

Балалар табиғатқа қатысты жақсы сөздерді айтады.

Мысалы:

🌳 **«Ағаштар әдемі!»**

🌸 **«Гүлдер әдемі өссін!»**

🐦 **«Құстар аман болсын!»**

🌱 **«Табиғатты қорғаймыз!»**

🌍 **«Жеріміз таза болсын!»**

Бұл әрекет арқылы баланың табиғатқа эмоционалдық жағымды қарым-қатынасы қалыптасады.

XII. «Таза балабақша ережелері»

Барлық топтарға ортақ қарапайым ережелер жасалады.

Біздің ережелеріміз:

🗑️ **Қоқысты жерге тастамаймыз.**

🌸 **Гүлдерді жұлмаймыз.**

🌳 **Ағаштарды сындырмаймыз.**

🧸 **Ойыншықтарды орнына қоямыз.**

💧 **Суды босқа ағызбаймыз.**

📚 **Кітаптар мен заттарды ұқыпты ұстаймыз.**

🤝 **Бір-бірімізге көмектесеміз.**

🌍 **Табиғатты қорғаймыз.**

XIII. «Таза орта – біздің ортақ еңбегіміз»

Барлық топтардың жасаған жұмыстарын қорытындылау.

Тәрбиеші балалармен бірге аумақты аралап:

«Бұрын қандай еді?»

«Қазір қандай болды?»

деген сұрақтарды талқылайды.

Балалар өз еңбегінің нәтижесін көреді.

Педагогтің сөзі:

«Балалар, бүгін әрқайсың кішкентай болса да жақсы іс жасадыңдар. Бір бала ойыншық жинады, бір бала жапырақ жинады, бір бала гүлге су құюға көмектесті. Осындай кішкентай әрекеттер бірігіп, үлкен нәтижеге айналады.»

XIV. «Экологиялық эстафета»

1-кезең – «Жина»

Қауіпсіз макеттерді себетке жинау.

2-кезең – «Тап»

Табиғатқа пайдалы әрекетті таңдау.

3-кезең – «Орнына қой»

Заттарды тиісті орнына орналастыру.

4-кезең – «Гүлге су бер»

Ойын түрінде гүлге су құю әрекетін көрсету.

5-кезең – «Таза аула»

Командамен бірге белгіленген шағын аумақты ретке келтіру.

XV. Тәрбиешілерге әдістемелік кеңес

Scanned with CamScanner

Экологиялық тәрбиені тек арнайы акциямен шектемей, **күнделікті режимдік сәттерге** енгізу ұсынылады.

Таңертең:

Баламен бірге ауладағы тазалықты бақылау:

«Бүгін ауламыз қандай?»

Серуен кезінде:

Табиғатты бақылау:

«Қандай ағаш көрдің?»

«Жапырақ қандай?»

Ойынан кейін:

«Ойыншықтарымызды бірге реттейік.»

Тамақтанудан кейін:

«Тамақты ысырап етпеу неліктен маңызды?»

Серуен соңында:

«Бүгін табиғатқа қандай жақсы іс жасадық?»

Осылайша экологиялық мәдениет баланың күнделікті әрекетіне біртіндеп енгізіледі.

XVI. Топтар бойынша шағын шығармашылық тапсырма

Кіші топ

«Гүлге су құямыз»

Балалар гүлдің суретін бояйды немесе дайын гүл бейнесін безендіреді.

Негізгі ұғым:

«Гүлді күтеміз.»

Ортаңғы топ

«Таза аула»

Балалар таза аула бейнеленген суретке қоқыс жәшігін, гүлдерді, ағаштарды орналастырады.

Негізгі ұғым:

«Тазалықты сақтаймыз.»

Ересек топ

«Табиғатты қорғаймыз»

Балалар табиғатқа пайдалы және зиянды әрекеттерді ажыратып, суреттерді екі топқа бөледі.

Негізгі ұғым:

«Табиғатқа қамқор боламыз.»

Мектепалды топ

«Экологиялық патруль»

Балалар балабақша аумағын бақылап, тазалық сақталатын және назар аударуды қажет ететін орындарды анықтайды.

Соңында:

«Балабақшамызды таза ұстау үшін біз...»

деген сөйлемді жалғастырады.

XVII. «Мен табиғатқа көмектесемін»

Әр бала сөйлемді аяқтайды:

- «Мен қоқысты ...»
- «Мен гүлдерді ...»
- «Мен ағаштарды ...»
- «Мен ойыншықтарды ...»
- «Мен балабақшаны ...»
- «Мен табиғатты ...»

Scanned with CamScanner

Күтілетін жауаптар:

«қоқыс жәшігіне саламын»
«сындырмаймын»
«орнына қоямын»
«таза ұстаймын»
«қорғаймын»

XVIII. Рефлексия «Таза жүрек – таза орта»

Балаларға үш түрлі жапырақ ұсынылады.

Жасыл жапырақ – «Маған ұнады».

Сары жапырақ – «Мен бүгін жаңа нәрсе үйрендім».

Жапырақ – «Мен табиғатқа көмектесемін».

Әр бала өз жапырағын таңдап, қысқаша түсіндіреді.

XIX. «Таза балабақша» ұраны

Барлық балалар бірге қайталайды:

Таза аула – біздің ортақ үйіміз!
Таза табиғат – біздің болашағымыз!
Қоқысты жерге тастамаймыз!
Табиғатты қорғаймыз!
Балабақшамызды таза ұстаймыз!

Қорытынды

«Таза балабақша – таза орта» экологиялық акциясы барысында балалар балабақша аумағын таза ұстау, заттарды ұқыпты пайдалану, өсімдіктерге қамқорлық жасау және табиғатты қорғау туралы қарапайым түсініктерін бекітті.

Балалар жас ерекшеліктеріне сәйкес еңбек әрекеттеріне қатысып, өз еңбегінің нәтижесін көруге мүмкіндік алды. Бірлескен тазалық жұмыстары арқылы балаларда жауапкершілік, ұқыптылық, еңбекке қызығушылық, өзара көмек және табиғатқа қамқорлық жасау дағдылары қалыптасты.

Экологиялық мәдениетті қалыптастырудың тиімді жолы – баланы табиғатты қорғауға тек сөзбен шақыру емес, оны **күнделікті нақты әрекетке қатыстыру**. Сондықтан әр топта тазалық, ұқыптылық және табиғатқа қамқорлық дағдылары күн сайын бекітіліп отырғаны маңызды.

«Таза Қазақстан» идеясы баланың күнделікті қарапайым әрекетінен басталады: қоқысты жерге тастамау, затты орнына қою, гүлді жұлмау, ағашты сындырмау және қоршаған ортаға қамқор болу.

Барлық топ тәрбиешілеріне ұсыныстар

1. Экологиялық тәрбиені күнделікті режимдік сәттерге енгізу.
2. Баланың жасына сәйкес қарапайым еңбек тапсырмаларын беру.
3. Баланы тазалық жұмыстарына мәжбүрлемей, оны қызықты әрекет ретінде ұйымдастыру.
4. Табиғатты бақылау кезінде баланың сұрақ қоюына мүмкіндік беру.
5. Өсімдіктерге күтім жасауға балаларды жүйелі түрде қатыстыру.
6. Ойыншықтар мен құралдарды ұқыпты пайдалану әдетін қалыптастыру.
7. «Қоқыс – жәшікке» қағидасын күнделікті бекіту.
8. Балаларға табиғатқа зиян келтіретін әрекеттерді нақты мысалдар арқылы түсіндіру.
9. Ата-аналармен бірлесіп үй жағдайында да экологиялық әдеттерді жалғастыру.
10. Әрбір дұрыс экологиялық әрекетті жылы сөзбен қолдап, баланың жауапкершілігін арттыру.

Scanned with CamScanner

Күтілетін нәтиже

Іс-шара соңында балалар:

- балабақша аумағын таза ұстаудың маңызын түсінеді;
- қоқысты арнайы орынға тастау қажеттігін біледі;
- ойыншықтар мен заттарды ұқыпты пайдалануға үйренеді;
- гүлдер мен ағаштарға қамқорлық жасау қажеттігін түсінеді;
- табиғатқа зиян келтіретін және пайдалы әрекеттерді ажырата бастайды;
- қарапайым еңбек әрекеттеріне қызығушылық танытады;
- бірлесіп жұмыс жасау және бір-біріне көмектесу дағдыларын дамытады;
- қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауды алғашқы дағдыларын қалыптастырады;
- **«Таза орта – өзімізден басталады»** деген қарапайым түсінікті қабылдайды.

Әдіскер: _____

Меңгеруші: _____

«Мерей 2013»

Scanned with CamScanner

БАҚЫЛАУ, СЕРУЕН, ШАҒЫН ЗЕРТТЕУ

Тақырыбы:«Күзгі табиғат – зерттеу алаңы»

Бағыты: жапырақтар, өсімдіктер, ауа райы құбылыстарын бақылау, табиғаттағы өзгерістерді анықтау

Тұжырымдамасы: «Таза Қазақстан»

Өткізу түрі: бақылау, серуен, шағын зерттеу

Мерзімі: 2026 жылғы қазан

Қатысушылар: кіші, ортаңғы, ересек және мектепалды топ тәрбиеленушілері

Жауаптылар: барлық топ тәрбиешілері

Мақсаты

Балалардың күзгі табиғаттағы өзгерістерді байқау, бақылау және қарапайым қорытынды жасау дағдыларын қалыптастыру; жапырақтар, өсімдіктер, ауа райы құбылыстары туралы түсініктерін кеңейту арқылы табиғатқа қызығушылығын және қамқорлық қарым-қатынасын дамыту.

Балаларды табиғатты бақылауға, оның өзгерістерін байқауға, табиғи нысандарға ұқыпты қарауға және қоршаған ортаның тазалығын сақтауға тәрбиелеу.

Міндеттері

1. Күз мезгілінің негізгі белгілерін балаларға байқату.
2. Ағаштар мен өсімдіктердегі өзгерістерді бақылау.
3. Жапырақтардың түсі, пішіні, көлемі және күйіндегі ерекшеліктерді салыстыру.
4. Ауа райының өзгерістерін бақылауға үйрету.
5. Балалардың «жылы – салқын», «құрғақ – дымқыл», «желді – тыныш» сияқты қарапайым ұғымдарды қолдануына мүмкіндік беру.
6. Табиғи нысандарды ұстап көру, салыстыру, топтастыру арқылы танымдық белсенділігін арттыру.
7. Баланың өз болжамын айтуына және бақылау нәтижесін сипаттауына мүмкіндік беру.
8. Табиғатты жұлмай, сындырмай, бүлдірмей бақылау мәдениетін қалыптастыру.
9. Балабақша аумағының тазалығына назар аударту.
10. Балалардың табиғатқа деген қамқорлық сезімін қалыптастыру.

Қажетті құралдар

- бақылау себеттері;
- түрлі жапырақтар;
- үлкейткіш әйнек;
- қағаз парақтары;
- қарындаштар;
- түрлі түсті қарындаштар;
- шағын ыдыстар;
- табиғат күнделігі;
- ауа райын белгілеуге арналған карточкалар;
- «жылы», «салқын», «жел», «бұлт», «күн» суреттері.

Қауіпсіздік: балаларға белгісіз өсімдіктерді жұлуға, аузына салуға, улы немесе тікенекті өсімдіктерге жақындауға болмайды. Зерттеу тек тәрбиешінің бақылауымен жүргізіледі.

БАЛАЛАРМЕН ЖҰМЫС БАРЫСЫ

I. «Күз келді» әңгімелесу

Балалар серуенге шығар алдында тәрбиеші күз мезгілі туралы қысқаша әңгіме жүргізеді.

Тәрбиешінің сөзі:

«Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? Күз келгенде табиғатта қандай өзгерістер болады?

Scanned with CamScanner

Бүгін біз балабақша ауласын зерттеу алаңы ретінде пайдаланамыз. Біз табиғатқа зиян келтірмей, тек бақылап, салыстырып, байқап көреміз.

Қане, бүгін табиғат бізге қандай жаңалық дайындағанын бірге зерттеп көрейік.»

II. «Күзді тап» бақылауы

Балалар балабақша аумағына шығады.

Тәрбиеші балаларға айналаға мұқият қарауды ұсынады.

Балалардан сұралады:

- Ағаштардың жапырақтары қандай түске өзгерген?
- Жапырақтар жерде бар ма?
- Ағаштардың бәрінің жапырағы бірдей ме?
- Аспан қандай?
- Күн көрініп тұр ма?
- Жел бар ма?
- Ауа жылы ма, салқын ба?
- Жер құрғақ па, дымқыл ма?

Балалардың жауаптары тыңдалады.

III. Зерттеу тапсырмасы «Жапырақты зерттейік»

Мақсаты: жапырақтың сыртқы ерекшеліктерін бақылау және салыстыру.

Балалар жерге түскен қауіпсіз жапырақтардың бірнеше түрін таңдайды.

Әр бала жапырағын бақылап көреді.

Зерттеу сұрақтары:

1. Түсі қандай?

- ○ сары
- ○ қызғылт
- ○ жасыл
- ○ қоңыр

2. Пішіні қандай?

3. Үлкен бе, кішкентай ма?

4. Құрғақ па, әлде дымқыл ма?

5. Жеңіл ме, ауыр ма?

Балалар өз байқағандарын айтады.

IV. «Ұқсасын тап»

Балалар жапырақтарды бір-бірімен салыстырады.

Тәрбиеші:

«Қай жапырақтар бір-біріне ұқсайды?»

деп сұрайды.

Балалар:

- түсі бойынша;
- көлемі бойынша;
- пішіні бойынша

топтастырады.

Мектепалды топқа:

«Неліктен бұл екі жапырақты бір топқа орналастырдың?»

деген сұрақ қойылады.

Бұл балалардың өз шешімін түсіндіруіне мүмкіндік береді.

V. «Жапырақтың сыры»

Шағын зерттеу

Балалар жапырақты алақанына ұстап көреді.

Scanned with CamScanner

Салыстырамыз:

Құрғақ жапырақ

→ жеңіл
→ үгітілуі мүмкін
→ сыбдырлайды

Дымқыл жапырақ

→ салқындау
→ жұмсағырақ
→ ауырлау болуы мүмкін

Тәрбиеші балалардан:

«Қай жапырақ жеңіл?»
«Қайсысы сыбдырлайды?»
«Неліктен айырмашылығы бар?»

деп сұрайды.

VI. Шағын тәжірибе «Жапырақ желмен қозғала ма?»

Балалар жапырақты алақанына немесе тегіс жерге қояды.
Тәрбиеші табиғи желдің әсерін бақылайды.

Сұрақтар:

- Жел соғып тұр ма?
- Жапырақ қозғалды ма?
- Қай жапырақ тезірек қозғалады?
- Жел қатты болса не болады?

Балалар өз болжамдарын айтады.

Негізгі ұғым:
«Жел – ауаның қозғалысы.»
Бұл ұғым балалардың жасына сай қарапайым түрде түсіндіріледі.

VII. «Ауа райын бақылаушы»

Мақсаты: ауа райын күнделікті бақылау әдетін қалыптастыру.
Балалар аспанға қарап, ауа райын анықтайды.

Бақылау белгілері:

☀ күн ашық
☁ бұлтты
💨 желді
🌧 жаңбырлы
❄ салқын

Балалар бүгінгі ауа райына сәйкес карточканы таңдайды.

Мектепалды топ:

Балалар ауа райын сөйлеммен сипаттайды:
«Бүгін күн салқын. Аспанда бұлт бар. Жел баяу соғып тұр.»

VIII. «Жылы ма, салқын ба?»

Балалар сыртқа шыққан кезде ауа температурасын денесі арқылы сезінуге назар аударады.
Тәрбиеші:
«Бүгін бізге қандай киім керек?»
деп сұрайды.
Балалар:

🧥 күрте
🧢 бас киім
👢 жабық аяқ киім

Scanned with CamScanner

сияқты қажетті кнімдерді атайды.
Бұл тапсырма ауа райын бақылауды **күнделікті өмірмен байланыстырады.**

IX. «Табиғат дыбыстарын тыңдайық»
Балалар біраз уақыт тыныш тұрып, қоршаған ортадағы дыбыстарды тыңдайды.
Не естідің?
- құстың даусы
- жапырақтың сыбдыры
- желдің дыбысы
- көліктің дыбысы
- балалардың даусы

Балалар естіген дыбыстарын атайды.
Мақсаты:
Баланың табиғи ортаға зейін қоюын және есту арқылы бақылауын дамыту.

X. «Табиғатты ренжітпейміз»
Тәрбиеші балаларға табиғаттағы дұрыс және дұрыс емес әрекеттерді көрсетеді.
Дұрыс:
- ✓ жердегі жапырақты бақылау;
- ✓ ағашты тамашалау;
- ✓ гүлге күтім жасау;
- ✓ аумақты таза ұстау;
- ✓ қоқысты жәшікке салу.

Дұрыс емес:
- ✗ ағаштың бұтағын сындыру;
- ✗ гүлді жұлу;
- ✗ өсімдікті таптау;
- ✗ қоқысты жерге тастау;
- ✗ құстарды үркіту.

Балалар әр әрекетті:
«Табиғатқа пайдалы» немесе «Табиғатқа зиян»
деп ажыратады.

XI. Экологиялық еңбек әрекеті «Жапырақтарды жинайық»
Балалар тәрбиешімен бірге аумақтағы **қауіпсіз, ірі жапырақтарды** жинауға қатысады.
Жиналған жапырақтар арнайы себетке салынады.
Тәрбиешінің түсіндіруі:
«Біз табиғатты тазарту үшін оны бүлдірмейміз. Жапырақтарды жинағанда тек қауіпсіз, жерге түскен жапырақтарды аламыз. Ағаштың жапырағын жұлуға болмайды.»
Бұл әрекет балалардың:
- еңбекке қызығушылығын;
- ұқыптылығын;
- жауапкершілігін;
- бірлесіп жұмыс жасауын

дамытады.

XII. «Жапырақтардан сурет»
Жиналған қауіпсіз жапырақтарды шығармашылық әрекетке пайдалануға болады.
Балалар тәрбиеші көмегімен жапырақтардан:

Scanned with CamScanner

- көбелек
- балық
- ағаш
- жануар
- гүл

бейнесін құрастырады.

Мақсаты:

Табиғи материалды шығармашылық мақсатта ұқыпты пайдалану және баланың қиялын дамыту.

XIII. Жас ерекшелігіне қарай тапсырмалар

Кіші топ

«Жапырақты тап»

Балалар үлкен және кішкентай жапырақты ажыратады.

Сұрақ:

«Мынау қандай жапырақ?»

Негізгі сөздер:

сары, жасыл, үлкен, кішкентай.

Ортаңғы топ

«Түсіне қарай жина»

Балалар жапырақтарды түсіне қарай топтастырады.

Сары жапырақтар – бір жерге.

Жасыл жапырақтар – бір жерге.

Қоңыр жапырақтар – бір жерге.

Ересек топ

«Салыстыр»

Балалар екі жапырақты салыстырады:

- үлкен – кіші;
- ұзын – қысқа;
- сары – жасыл;
- құрғақ – дымқыл.

Мектепалды топ

«Зерттеуші қорытындысы»

Балалар бақылау нәтижесін толық сөйлеммен айтады.

Мысалы:

«Күзде ағаштардың жапырақтары түсін өзгертеді.»

«Күзде ауа салқындайды.»

«Жел соққанда жапырақтар қозғалады.»

«Жерге түскен жапырақтар құрғап, түсі өзгереді.»

XIV. «Күзгі табиғат күнделігі»

Мектепалды және ересек топтарға қарапайым бақылау күнделігін жүргізуге болады.

Бақылау	Бүгін
Аспан	☼ / ☁
Жел	бар / жоқ
Ауа	жылы / салқын
Жапырақ	жасыл / сары / қоңыр
Жер	құрғақ / дымқыл

Scanned with CamScanner

Мен байқағаным	

Кіші және ортаңғы топтарда педагог суреттер арқылы белгілейді.

XV. «Мен зерттеушімін»

Балаларға табиғат туралы сұрақтар қойылады.

«Неге?»

- Неліктен жапырақ түсін өзгертеді?
- Неліктен күзде ауа салқындайды?
- Неліктен жапырақ жерге түседі?
- Неліктен жел соққанда жапырақ қозғалады?

Балалардың жауаптары тыңдалады.

Маңызды: тәрбиеші баланың әр жауабын бірден дұрыс/бұрыс деп бағаламайды. Алдымен оның болжамын тыңдайды.

XVI. «Болжа – бақыла – айт»

Балаларға шағын зерттеудің үш қадамы түсіндіріледі:

1. БОЛЖА

«Менің ойымша...»

2. БАҚЫЛА

«Мен байқадым...»

3. АЙТ

«Менің қорытындым...»

Мысалы:

Болжа: «Жел соқса, жапырақ қозғалады деп ойлаймын.»

Бақыла: «Жел соққанда жапырақ қозғалды.»

Қорытынды: «Жел жапырақты қозғалтады.»

XVII. «Күзгі қимылды ойын»

«Жапырақтар ұшады»

Балалар – жапырақтар.

Тәрбиеші:

«Жел соқты!» – дегенде балалар қолдарын жайып, жеңіл қозғалады.

«Жел басылды!» – дегенде тоқтайды.

«Жапырақ жерге түсті!» – дегенде отырып қалады.

Мақсаты:

- зейін;
- есту;
- қимыл үйлесімділігі;
- жылдам әрекет ету

дағдыларын дамыту.

XVIII. «Күзгі табиғатты сипатта»

Балаларға күз туралы сөздер ұсынылады:

- жапырақ
- ағаш
- жел
- бұлт
- жаңбыр
- күз
- ауа райы

Балалар осы сөздерді пайдаланып сөйлем құрайды.

Scanned with CamScanner

Мысалы:
«Күзде жапырақтар сары болады.»
«Бүгін жел соғып тұр.»
«Жерде көп жапырақ жатыр.»

XIX. Қорытынды серуен

Балалар тағы бір рет аумақты бақылап шығады.
Тәрбиеші:
«Бүгін біз қандай өзгерістерді байқадық?»
деп сұрайды.
Балалар өз бақылауларын айтады.

Негізгі қорытындылар:

- Күзде жапырақтар өзгереді.
- Ауа райы салқындайды.
- Бұлт пен жел жиі байқалады.
- Жаңбыр болуы мүмкін.
- Табиғатқа қамқорлық қажет.
- Қоршаған ортаны таза ұстау керек.

XX. Рефлексия «Бүгін мен байқадым...»

Балалар сөйлемдерді аяқтайды:

- «Мен бүгін ... байқадым.»
- «Маған ... қызық болды.»
- «Мен ... зерттедім.»
- «Мен ... салыстырдым.»
- «Мен табиғатты қорғау үшін ... жасаймын.»

Кіші топ:
Балалар өзіне ұнаған жапырақты таңдайды.
Ортаңғы топ:
«Маған ұнады» немесе «Маған қызық болды» дейді.
Ересек топ:
Бір байқаған өзгерісін айтады.
Мектепалды топ:
Бақылауы бойынша қысқаша қорытынды жасайды.

Қорытынды

«Күзгі табиғат – зерттеу алаңы» бақылау, серуен және шағын зерттеу жұмысы барысында балалар күз мезгіліндегі табиғат өзгерістерін тікелей бақылап, жапырақтардың түсін, пішінін, көлемін, күйін салыстырды, ауа райын бақылап, желдің әсерін байқады.

Балалар табиғат нысандарын бақылау арқылы қоршаған орта туралы өз түсініктерін кеңейтті. Қарапайым зерттеу әрекеттері олардың қызығушылығын арттырып, «бақылау – салыстыру – болжам айту – қорытынды жасау» дағдыларының қалыптасуына мүмкіндік берді.

Сонымен қатар еңбек әрекеті арқылы балалар балабақша аумағын таза ұстауға, табиғи нысандарға ұқыпты қарауға және қоршаған ортаны қорғауға тәрбиеленді.

Экологиялық тәрбие баланың табиғатты тек сырттай бақылауымен шектелмей, оны сүю, түсіну, қорғау және күнделікті әрекетінде қамқорлық көрсетуімен бекітіледі.

Барлық топ тәрбиешілеріне әдістемелік ұсыныстар

1. Табиғатты бақылауды күнделікті серуен кезінде жүйелі түрде ұйымдастыру.
2. Балаларға дайын жауап бермей, алдымен олардың болжамын тыңдау.
3. «Не көрдің?», «Нені байқадың?», «Неліктен?» деген сұрақтарды жиі қолдану.

Scanned with CamScanner

4. Табиғи материалдарды тек қауіпсіз жағдайда және тәрбиешінің бақылауымен пайдалану.
5. Балаларды өсімдіктерді жұлмауға, сындырмауға және таптамауға үйрету.
6. Табиғаттағы өзгерістерді сурет, ойын, әңгіме және еңбек әрекетімен байланыстыру.
7. Әр баланың жас ерекшелігіне сәйкес тапсырманың күрделілігін өзгерту.
8. Баланың өз ойын айтуына және қорытынды жасауына мүмкіндік беру.
9. Серуен кезінде балабақша аумағының тазалығына назар аударту.
10. Экологиялық мәдениетті бір реттік іс-шара емес, күнделікті тәрбие жұмысының тұрақты бөлігі ретінде жүргізу.

Күтілетін нәтиже

Іс-шара соңында балалар:

- күз мезгілінің негізгі белгілерін атайды;
- табиғаттағы маусымдық өзгерістерді байқайды;
- жапырақтардың түсін, пішінін, көлемін салыстырады;
- ауа райын қарапайым түрде сипаттай алады;
- желдің, жаңбырдың табиғатқа әсерін бақылауға қызығушылық танытады;
- қарапайым болжам жасап, бақылау нәтижесін айтуға талпынады;
- табиғи нысандарды ұқыпты пайдалануды үйренеді;
- өсімдіктерге зиян келтірмеу керектігін түсінеді;
- балабақша аумағын таза ұстаудың маңызын біледі;
- табиғатқа қамқорлық жасауға жағымды көзқарас қалыптастырады;
- бірлескен бақылау және еңбек әрекетіне белсенді қатысады.

Әдіскер: _____

Меңгеруші: _____

«Мерей 201

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КВЕСТ, ТӘЖІРИБЕЛЕР

Тақырыбы:«Суды сақтайық!»

Бағыты: судың адам, өсімдік және жануарлар үшін маңызын түсіндіру, суды үнемдеу дағдыларын қалыптастыру

Тұжырымдамасы: «Таза Қазақстан»

Өткізу түрі: экологиялық квест, тәжірибелер

Мерзімі: 2026 жылғы қараша

Қатысушылар: ортаңғы, ересек және мектепалды топ тәрбиеленушілері

Жауаптылар: әдіскер, тәрбиешілер

Мақсаты

Балалардың су туралы қарапайым түсініктерін кеңейту, судың адам, өсімдік және жануарлар тіршілігіндегі маңызын түсіндіру, суды ластамау және үнемді пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

Қарапайым тәжірибелер мен ойындар арқылы балалардың зерттеушілік қызығушылығын арттыру, табиғи ресурстарға жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу.

Міндеттері

1. Балаларға судың адам өміріндегі маңызын түсіндіру.
2. Өсімдіктер мен жануарларға судың қажеттілігін ұғындыру.
3. Судың негізгі қасиеттерін қарапайым тәжірибелер арқылы көрсету.
4. «Таза су» және «ластанған су» ұғымдарын ажыратуға үйрету.
5. Суды босқа ағызбау, кранды ашық қалдырмау сияқты қарапайым үнемдеу дағдыларын қалыптастыру.
6. Суға қоқыс тастауға болмайтынын түсіндіру.
7. Балалардың бақылау, салыстыру, болжам жасау және қорытындылау қабілеттерін дамыту.
8. Бірлескен ойын және квест арқылы балалардың белсенділігін арттыру.
9. Табиғи ресурстарға ұқыпты және жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу.
10. Экологиялық мәдениетті күнделікті өмірде қолдануға бағыттау.

Қажетті құралдар

- мөлдір стақандар;
- таза су;
- бірнеше бос ыдыс;
- қасық;
- мұз кесектері;
- тас;
- губка;
- мақта;
- су құятын шағын ыдыс;
- гүл немесе бөлме өсімдігі;
- жануарлар мен өсімдіктердің суреттері;
- су тамшысы бейнеленген карточкалар;
- «Таза су», «Ластанған су» белгілері;
- көк түсті ленталар;
- квест тапсырмалары.

Қауіпсіздік: тәжірибелер тек тәрбиешінің бақылауымен жүргізіледі. Балаларға суды ішуге арналған және тәжірибелік ыдыстарды шатастырмау түсіндіріледі. Су төгілген жағдайда еденнің тайғақ болмауына назар аударылады.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КВЕСТ БАРЫСЫ

І. Ұйымдастыру кезеңі

Scanned with CamScanner

Балалар топ бөлмесіне немесе арнайы дайындалған орынға жиналады.

Тәрбиеші балаларға көк түсті тамшы бейнесін көрсетеді.

Тәрбиешінің кіріспе сөзі:

«Балалар, мынау не? Дұрыс, бұл – су тамшысы.

Су біздің өмірімізде өте маңызды. Біз суды ішеміз, қолымызды жуамыз, өсімдіктерді суарамыз. Жануарларға да су қажет.

Бірақ суды босқа шашуға, ластауға болмайды. Бүгін біз су туралы қызықты тапсырмаларды орындап, кішкентай зерттеушілерге айналамыз.

Бізді бірнеше бекет күтіп тұр. Әр бекетте тапсырманы дұрыс орындасақ, су тамшысын жинаймыз. Соңында барлық тамшыларды біріктіріп, «Таза су» белгісін жасаймыз.»

II. «Су кімге қажет?» бекеті

Балаларға адам, жануар және өсімдік бейнеленген суреттер көрсетіледі.

Педагог:

«Су кімге қажет?»

деп сұрайды.

Балалар:

- адамға
- өсімдікке
- жануарға
- құсқа

деп жауап береді.

Сұрақтар:

- Адам суды не үшін пайдаланады?
- Өсімдікке су не үшін керек?
- Жануарлар суды не үшін ішеді?
- Егер өсімдікке ұзақ уақыт су бермесек не болады?

Қорытынды:

«Су – тіршілік үшін қажет.»

III. 1-бекет «Судың дәмі мен түсі»

Шағын тәжірибе

Балалар мөлдір ыдыстағы суды бақылайды.

Сұрақтар:

- Су қандай түсті?
- Су мөлдір ме?
- Су сұйық па?
- Судың иісі бар ма?

Балалар судың мөлдір екенін байқайды.

Ескерту: суды дәмін татпыру міндетті емес. Тәжірибе бақылау арқылы жүргізіледі.

IV. 2-бекет «Суда не жүзіп жүр?»

Тәжірибе

Мөлдір ыдысқа су құйылады.

Оған:

- тас;
- жапырақ;
- пластик қақпақ;
- губка

сияқты қауіпсіз заттар салынады.

Балалар бақылау жасайды.

Сұрақтар:

Scanned with CamScanner

- Қай зат суға батты?
- Қай зат су бетінде қалды?
- Неліктен кейбір заттар батуы мүмкін?

Балалар өз болжамдарын айтады.
Мектепалды топқа:
Балалар тәжірибеге дейін:
«Менің ойымша, ... батады/жүзеді»
деп болжам жасайды.
Содан кейін нәтижені салыстырады.

V. 3-бекет «Мұз қайда кетті?»
Шағын тәжірибе
Балаларға мұз кесегі көрсетіледі.
Сұрақ:
«Мұзды жылы жерде қалдырсақ, не болады?»
Балалар өз болжамын айтады.
Мұзды ыдысқа орналастырады.
Бір уақыттан кейін қайта бақылап:
«Мұз еріп, суға айналды.»
деген қорытынды жасайды.
Негізгі түсінік:
Су әртүрлі күйде болуы мүмкін.
Балаларға жас ерекшелігіне сай:
мұз – қатты, су – сұйық
екені түсіндіріледі.

VI. 4-бекет «Өсімдікке су керек»
Тәжірибелік бақылау
Тәрбиеші бөлме өсімдігін көрсетеді.
Балалар өсімдіктің топырағын бақылайды.
Сұрақтар:
- Топырақ қандай?
- Өсімдікке су керек пе?
- Өсімдікті қалай күтеміз?
- Суды тым көп құюға бола ма?

Балалар тәрбиешінің бақылауымен өсімдікке қажетті мөлшерде су құюға қатысады.
Қорытынды:
«Өсімдікке де су қажет, бірақ суды ұқыпты пайдалану керек.»

VII. 5-бекет «Таза су – ластанған су»
Мақсаты: суды таза ұстау қажеттігін түсіндіру.
Екі мөлдір ыдыс көрсетіледі.
Бірінші ыдыс:
Таза су
Екінші ыдыс:
Тәрбиеші суға арнайы дайындалған қауіпсіз макет ретінде қағаз қиындысын немесе басқа затты көрсетіп:
«Егер суға көкыс түссе, не болады?»
деп сұрайды.
Балалар судың таза күйін және ластанған күйін салыстырады.
Сұрақтар:
- Қай суды пайдаланғымыз келеді?

Scanned with CamScanner

- Ластанған су жануарларға пайдалы ма?
- Суға қоқыс тастауға бола ма?

Негізгі қағида:
«Суға қоқыс тастамаймыз!»

VIII. 6-бекет «Суды қалай үнемдейміз?»
Балаларға түрлі жағдайлар көрсетіледі.
Дұрыс:
Крандыпайдаланғаннан кейін жабу.
Тіс тазалағанда суды босқа ағызбау.
Өсімдікке қажетті мөлшерде су құю.
Дұрыс емес:
✕ Кранды ашық қалдыру.
✕ Суды ойын үшін босқа ағызу.
✕ Суды төгу және ысырап ету.

IX. Ойын «Кранды жап»
Мақсаты: суды үнемдеу дағдысын қалыптастыру.
Педагог:
«Су ағып жатыр!»
дегенде балалар алақандарымен «кранды жабу» қимылын жасайды.
«Су тоқтады!»
дегенде қолдарын төмен түсіреді.
Ойын бірнеше рет қайталанады.

X. «Су тамшысын құтқар»
Квесттің негізгі тапсырмасы.
Тәрбиеші әр дұрыс орындалған тапсырма үшін балаларға бір **«су тамшысын»** береді.
Балалар жинаған тамшыларын ортақ плакатқа орналастырады.
Соңында:
●●●●●
тамшылар бірігіп:
«СУДЫ САҚТАЙЫҚ!»
деген жазуды құрайды.

XI. «Су туралы жұмбақтар»
Балалардың жасына сәйкес жұмбақтар жасырылады.
1.
Өзі көрінбейді,
Бірақ онсыз өмір жоқ.
Бұл не?
Жауабы: су.
2.
Ағып жатады,
Өзі су болады.
Бұл не?
Жауабы: өзен.
3.
Аспаннан түседі,
Жерді суарады.
Жауабы: жаңбыр.

Scanned with CamScanner

XII. «Судың пайдасын айт»
Балалар шеңберге тұрады.
Тәрбиеші допты бір балаға береді.
Бала:
«Су ... үшін керек»
деп сөйлемді аяқтайды.
Мысалы:
«Су ішу үшін керек.»
«Су қол жуу үшін керек.»
«Су гүлге керек.»
«Су жануарларға керек.»
Келесі бала жалғастырады.

XIII. «Тамшының саяхаты»
Тәрбиеші балаларға судың табиғаттағы қарапайым айналымын әңгіме түрінде түсіндіреді.
«Күн жылығанда су жылынады. Бұлт пайда болады. Кейін жаңбыр жауады. Жаңбыр суы жерге түседі. Өзендер мен көлдерге жиналады.»
Мектепалды топ балаларымен осы үдерісті суреттерді ретімен орналастыру арқылы көрсетуге болады:
☀ → ☁ → 🌧 → 💧 → 🌊

XIV. «Су тамшысы не дейді?»
Балаларға су тамшысының атынан сөйлем құрату.
Мысалы:
«Мен су тамшысымын. Мені босқа ағызба!»
«Мені ластама!»
«Мені өсімдікке бер!»
«Таза суды сақта!»
Бұл тапсырма балалардың сөйлеу және шығармашылық қабілетін дамытуға бағытталады.

XV. Қимылды ойын «Тамшылар»
Балалар – су тамшылары.
Тәрбиеші:
«Бұлт жиналды!»
→ балалар бірігіп тұрады.
«Жаңбыр жауды!»
→ саусақтарымен төмен қарай қимыл жасайды.
«Тамшылар жерге түсті!»
→ отырып қалады.
«Өзенге жиналды!»
→ бір қатарға тұрады.
«Күн шықты!»
→ қолдарын жоғары көтереді.
Ойын арқылы балалар су айналымын қимылмен бейнелейді.

XVI. «Дұрыс па, бұрыс па?»
Тәрбиеші сөйлем айтады.
Балалар дұрыс болса **қол шапалақтайды,** бұрыс болса **бастарын шайқайды.**

- «Суды үнемдеу керек.» ✓
- «Кранды ашық қалдырамыз.» ✗
- «Суға қоқыс тастаймыз.» ✗

Scanned with CamScanner

- «Гүлге су береміз.» ✓
- «Жануарларға су қажет.» ✓
- «Суды ойын үшін босқа ағызамыз.» ✗
- «Тіс тазалағанда суды үнемдейміз.» ✓

XVII. Жас ерекшелігіне қарай тапсырмалар

Кіші топ

«Су қайда?»

Балалар судың суретін, су құятын ыдысты көрсетеді.

Қарапайым сөздер:

су, ішеміз, жуамыз, гүлге береміз.

Ортаңғы топ

«Суға не керек?»

Адам, жануар, өсімдік суреттерін таңдап, судың қажет екенін айтады.

Ересек топ

«Суды үнемде»

Балалар дұрыс және дұрыс емес әрекеттерді ажыратады.

Мектепалды топ

«Зерттеуші қорытындысы»

Балалар тәжірибе нәтижесін:

«Менің ойымша...»

«Мен бақыладым...»

«Мен білдім...»

сөйлемдері арқылы жеткізеді.

XVIII. «Мен суды қорғаймын»

Балалар сөйлемдерді аяқтайды:

- «Мен суды босқа ...»
- «Мен кранды ...»
- «Мен суға ...»
- «Мен өсімдікке ...»
- «Мен жануарларға ...»
- «Мен табиғатты ...»

Күтілетін жауаптар:

ағызбаймын; жабамын; қоқыс тастамаймын; су беремін; қамқор боламын; қорғаймын.

XIX. «Отбасымен бірге суды үнемдейміз»

Ата-аналарға үй жағдайында баламен бірге орындауға болатын қарапайым әрекеттер ұсынылады.

Үйдегі 5 ереже:

1. Кранды ашық қалдырма.

2. Тіс тазалағанда суды босқа ағызба.

3. Суды ойын үшін ысырап етпе.

4. Өсімдікке қажетті мөлшерде су құй.

5. Суға қоқыс тастама.

Баламен бірге:

«Біздің отбасымыздың су үнемдеу ережелері»

Scanned with CamScanner

атты шағын ереже жасауға болады.

XX. Рефлексия «Су тамшысы»

Балаларға үш түрлі тамшы ұсынылады.

- **Көк тамшы** – «Мен бүгін білдім...»
- **Жасыл тамшы** – «Мен бүгін үйрендім...»
- **Ақ тамшы** – «Мен енді міндетті түрде...»

Балалар өз ойларын айтады.

XXI. Қорытынды «Суды сақтайық!»

Тәрбиеші балалармен бірге негізгі ережелерді қайталайды:

Суды ластамаймыз!
Суды боска ағызбаймыз!
Кранды жабамыз!
Суға қоқыс тастамаймыз!
Өсімдіктерге қамқор боламыз!
Жануарларға қамқор боламыз!

Барлық балалар бірге:

«Су – тіршілік көзі! Суды сақтайық!»

деп айтады.

Қорытынды

«Суды сақтайық!» экологиялық квесті мен тәжірибелер барысында балалар судың адам, өсімдік және жануарлар үшін маңызын түсініп, судың кейбір қарапайым қасиеттерін бақылау арқылы таныды.

Балалар тәжірибелер арқылы болжам жасауға, бақылауға, салыстыруға және өз ойын айтуға мүмкіндік алды. Квест тапсырмалары балалардың танымдық қызығушылығын арттырып, суды үнемдеу мен ластамаудың маңызын ойын арқылы бекітуге жағдай жасады.

Балаларға судың табиғи ресурс екені және оны ұқыпты пайдалану қажеттігі қарапайым тілмен түсіндірілді. Әсіресе **кранды жабу, суды боска ағызбау, суға қоқыс тастамау, өсімдіктер мен жануарларға қажетті суды ұқыпты пайдалану** сияқты күнделікті дағдыларға көңіл бөлінді.

Экологиялық мәдениет баланың табиғат туралы білімінен ғана емес, сол білімді **күнделікті әрекетінде қолдануынан** қалыптасады. Сондықтан суды үнемдеу дағдыларын балабақшада да, отбасында да жүйелі түрде бекіту маңызды.

Тәрбиешілерге әдістемелік ұсыныстар

1. Су тақырыбындағы қарапайым бақылауларды серуен және күнделікті режим кезінде ұйымдастыру.
2. Балаларға судың маңызын жас ерекшелігіне сай түсіндіру.
3. Тәжірибе алдында баланың болжамын тыңдау.
4. Тәжірибеден кейін нәтижені бірге талқылау.
5. Суды үнемдеу ережелерін күнделікті тұрмыстық әрекеттерде бекіту.
6. Балаларға кранды пайдаланғаннан кейін жабуды еске салу.
7. Суға қоқыс тастамау туралы тұрақты түсінік қалыптастыру.
8. Өсімдіктерді суару кезінде судың мөлшеріне назар аударту.
9. Су тақырыбын сурет салу, мүсіндеу, құрастыру, қимылды ойындармен байланыстыру.
10. Ата-аналарға үйде де суды үнемдеу дағдыларын жалғастыруды ұсыну.

Scanned with CamScanner

Күтілетін нәтиже

Іс-шара соңында балалар:

- судың адамға қажеттілігін түсінеді;
- судың өсімдіктер мен жануарларға қажет екенін біледі;
- таза және ластанған суды ажыратуға талпынады;
- судың кейбір қарапайым қасиеттерін тәжірибе арқылы бақылайды;
- «су – тіршілік көзі» түсінігін қабылдайды;
- суды босқа ағызуға болмайтынын біледі;
- кранды пайдаланғаннан кейін жабу қажеттігін түсінеді;
- суға қоқыс тастамау керектігін біледі;
- табиғи ресурстарға ұқыпты қарауға үйренеді;
- қарапайым бақылау мен тәжірибеге қызығушылық танытады;
- өз ойын айтып, қарапайым қорытынды жасауға талпынады;
- экологиялық жауапкершіліктің алғашқы дағдыларын қалыптастырады.

Әдіскер: _____

Меңгеруші: _____

Scanned with CamScanner